

TN § 15

Remiss- Ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet samt vattenverksamhet vid Klintebys och Snögrinde stenbrott, Klintehamn Gotland (M 7034-2018 Aktbilaga 11)

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 4
INKOM: 2019-01-31
MÅLNR: M 7034-18
AKTBIL: 21

TN 2018/3476
TN AU § 8

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden Region Gotland anser att SMA:s ansökan till Mark- och miljödomstolen behöver kompletteras med fördjupade underlag och analyser avseende:

1. Uppgifter där alla vattenförekomster skall ingå i miljö kvalitetsnormerna (MKN) och inte som angivet i MKB endast att vatten som ingår i VISS skall ingå.
2. SMA behöver vidare titta djupare på vilken påverkan deras verksamhet har på angränsande fastigheter. Därmed krävs ytterligare komplettering och utredning för påverkan på Stormyr med tillhörande grundvattenströmning mot Lillmyr, bäck som rinner förbi Hunninge gård samt källa på fastighet Lilla Snögrinde 1:50. De åtgärder som skall vidtas för att inte påverka dessa vatten bör tydliggöras. Uppföljningsplan krävs.
3. Åtgärder som företaget kommer vidta om vatten (både yt- och grundvatten) påverkas (både kvalitativt och kvantitetsmässigt) under brytningsperioden samt 20 år efter avslutad brytning. Detta dels utifrån att toppagrafin kommer förändras samt att verksamhet kommer ske under grundvattennivån. Detta avser både de kommunala vattentäkterna samt privata brunnar.
4. Ansökan innehåller hantering av drivmedel vid tankning av fordon i tillänt täkt dock behandlas frågan om läckage från arbetande fordon väldigt enkelt. Regionen önskar djupare kompletteringar på hur olyckor skall hanteras och inte enbart att absorptionsmaterial skall finnas tillgängligt. Denna fråga är viktig för Regionen i och med att vattentäkter finns i området.
5. Ytterligare komplettering av undersökningar som visar att Regionens vattentäkter inte påverkas. Detta på grund av att berggrunden är mycket komplex och stora variationer kan förekomma på väldigt korta avstånd. En sammanställning av de undersökningar som SGU redovisat i området som sammankopplar brytområdet direkt med Regionens vattentäkt.
6. Vilka effekter kalkbrytning skulle kunna få på den framtida vattenförsörjningen i Klintehamn och på västra Gotland avseende påverkan på grund och ytvatten samt Region Gotlands vattentäkter eller enskilda brunnar under och efter bryttiden samt beräkning av grundvattensituationen efter tre på varandra följande torrår.
7. Fördjupande analyser för trafiksäkra lösningar och minimera störning från transporterna till och från kalktäckten enligt Isabel Enströms (MP) yrkande.

8. En prioritering mellan och förtydligande av de olika föreslagna åtgärderna för hur länsvattnet ska omhändertas utan att orsaka föroreningar av grundvattnet eller en ökad näringsbelastning eller påverkan på ekologin i vattendragen eller närliggande myrar enligt Isabel Enströms (MP) yrkande.
9. Hur avsättning av läns hållningsvattnet ska göras utan att orsaka en ökad påverkan på ekologin i vattendragen eller närliggande myrar- återetableringen av arter och efterbehandlingen i förhållande till läns hållning av vatten från täkten under och efter brytperioden.
10. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

I den Regionala översiktsplanen har Regionen tagit följande ställningstagande gällande kalkstensindustrin kontra vattenförsörjningen;

”Nya tillstånd till kalkbrytning och olika typer av täktverksamhet kan endast komma ifråga om det är klarlagt att den planerade verksamheten inte äventyrar den framtida vattenförsörjningen.”

Regionen anser att ansökan idag saknar tillräckliga underlag för hur en framtida kalkbrytning inte komma att påverka det komplexa vattensystemet inom området och vilka effekter kalkbrytning skulle kunna få på den framtida vattenförsörjningen i Klintehamn och på västra Gotland.

I och med att dricksvattenresurserna är mycket begränsade på södra Gotland kan inte de få vattentäkter som finns förstöras eller påverkas negativt. Att hitta nya vattentäkter är en stor utmaning. Trots att Regionen tittar på alternativa lösningar har det visat sig att dessa bara kan bli komplement till redan befintliga vattentäkter. Att hitta nya vattentäkter samt byggande av nya vattenverk och överföringsledningar kräver lång planeringstid och är kostsamt. Vid ett eventuellt positivt beslut om ett kalkbrott kan de negativa effekterna på grundvattnet uppkomma mycket hastigt vilket skulle resultera i plötsliga och kostsamma lösningar. Täkterna i Klintehamn blir därför viktiga att bevara ur strategisk synvinkel för den allmänna vattenförsörjningen.

För de kommunala vattentäkterna anges endast årsmedelflöde för åren 2015 och 2016. Årsmedelflöden ger dock inte en komplett bild då det är under sommarmånaderna som de lägsta vattennivåerna och den högsta förbrukningen sker. Både 2017 och 2018 har varit extrema på Gotland gällande låga grund- och ytvattennivåer. Det är dock även oklart vilken effekt som kan uppstå under sommarperioden på lång sikt. Enligt SMHI:s klimatscenario kommer klimatet på Gotland ha förändrats mot slutet av seklet med bland annat varmare årstider och längre vegetationsperiod. Tillrinningen beräknas öka under vinter och höst, men minska under vår och sommar. Sommarsäsongen med lägre flöden förlängs. Om grundvattennivåerna sjunker mer än beräknat sommartid kommer mindre mängd vatten finnas tillgänglig för kommunal dricksvattenproduktion med grundvatten av god kvalitet. Även enskilda vattentäkter kan komma att få tillgång till mindre vatten.

Kompletteringar bör därför göras med beräkning av grundvattensituationen efter 3 på varandra följande torrår.

På sidan 8 i ansökan skrivs det att: "...tillgången på grundvatten är tämligen god..."? Tekniska nämnden delar inte denna uppfattning.

Med anledning av SMA Mineral planering att bryta kalksten under grundvattennivån befarar Regionen att nuvarande vattentäkter kommer påverkas i negativ riktning. Denna farhåga grundas bland annat på att SGU har påvisat svaghetszoner i berggrunden som går genom både vattenskyddsområdet till Loggarve och tilltänkt brytområde. Denna svaghetszon är med största sannolikhet en naturlig transportväg för vatten. I och med att brytning kommer ske under grundvattennivå ser Regionen en risk i att grundvattenmagasin töms. SMA Mineral behöver vidare klargöra att så inte är fallet.

Regionen planerar ett utvecklingsprojekt i Klintehamn där både en befolkningsökning vill uppnås samt nya bebyggelseområden upprättas. En ökning av befolkningen och nya bebyggelseområden påverkar efterfrågan på vatten. Försvinner de lokala vattentäktena kan utvecklingen av Klintehamn komma att påverkas.

Vid en översyn av vattenskyddsområdena kan eventuellt de nya vattenskyddsområdena inkludera hela eller delar av kalkbrottet vilket kan komma att skapa intressekonflikter med industriverksamhet i områden med vattenskydd.

Antingen om processvatten bevattnas på åkermark eller om det släpps ut i närliggande bäck kommer detta påverka både ökad näringsbelastning samt ekologin i vattendragen. Detta kan även genom infiltration påverka grundvattnet till en sämre status.

Bedömning

Regionen anser att SMA:s ansökan behöver kompletteras för att anses som komplett.

På sidan 40 i ansökan: "Transporter" Även om ansökan lyfter fram att föreslagna vägar för transporter ska klara behovet för kalkleveranserna, kan ökningen av antalet tunga transporter omöjligt ses som ringa. Detta främst utifrån trafiksäkerhetssynpunkt, främst för oskyddade trafikanter, och för att delar av transportvägarna passerar fastigheter med bostadshus. Den föreslagna vägen är på sina håll också både brant och kurvig.

Frågan om transportvägarna behöver därför fördjupas ytterligare för skapa trafiksäkra lösningar och minimera störningar.

Region Gotland anser att SMA:s ansökan behöver kompletteras med fördjupade underlag och analyser avseende:

- vilka effekter kalkbrytning skulle kunna få på den framtida vattenförsörjningen i Klintehamn och på västra Gotland avseende påverkan på grund och ytvatten samt Region Gotlands vattentäkter eller enskilda brunnar under och efter bryttiden (samt beräkning av grundvattensituationen efter 3 på varandra följande torrår)

- minimering av störningar av transporter till och från kalktåkten
- en prioritering mellan och förtydligande av de föreslagna åtgärderna för hur länsvattnet ska omhändertas
- hur avsättning av länsavloppsvattnet ska göras utan att orsaka en ökad påverkan på ekologin i vattendragen eller närliggande myrar

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Patric informerade om att den mängd kalksten som SMA önskar skeppa ut från Klintehamns hamn förutsätter ett nytt miljö tillstånd för hamnen som kräver en miljöprovning. Inför en sådan miljöprovning ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram där alla aspekter som rör, väg, trafik, transporter, buller måste tas upp.

Jäv:

Gabriella Hammarskjöld (C) anmäler jäv och lämnar rummet. Klara Blochmann (C) träder in.

Per Edman (V) frågade hur ärendet framöver ska hanteras. Patric Ramberg svarade att teknikförvaltningen inte vet när mark- och miljö domstolen kommer åter med remissen.

Yrkanden:

Isabel Enström (MP) yrkar på att följande justeringar:

Under punkt 7: ”Fördjupande analyser för trafiksäkra lösningar och minimera störning från transporter till och från kalktåkten. Ordförande Karl-Johan Boberg (C) yrkar bifall till punkten.

Under punkt 8: ”En prioritering mellan och förtydligande av de olika föreslagna åtgärderna för hur länsvattnet ska omhändertas utan att orsaka föroreningar av grundvattnet eller en ökad näringsbelastning eller påverkan på ekologin i vattendragen eller närliggande myrar.” Tommy Gardell (S) yrkar bifall till punkten.

Ny punkt: ”I vilken grad brottet kommer att vattenfyllas samt hur vattenfyllning förhåller sig till länsavloppsvatten respektive till återetableringen av arter och efterbehandlingen under och efter brytperioden” Karl-Johan yrkar avslag på den sista punkten.

Tommy Gardell (S) yrkar på ta bort parenteserna ”vilket innebär en efter tre...”

Ordförande ställer proposition på punkterna 1-6 och finner att de bifalles enligt förvaltningens förslag.

Ordförande ställer i punkterna 7 och 8 förvaltningens förslag i proposition till Isabel Enströms yrkande och finner att Isabel Enströms (MP) yrkande vunnit bifall.

Ordförande ställer i punkt 9 förvaltningens förslag i proposition till Isabel Enströms yrkande och finner att förvaltningens förslag vunnit bifall.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämndens arbetsutskott hänskjuter ärendet till tekniska nämnden utan eget yttrande.

Beslutsunderlag

Samtliga handlingar från Mark- och miljödomstolen avseende SMA:s ansökan om utökad brytning på fastighet Klintebys 1:4.

-Ansökan

-Bilaga A - Teknisk beskrivning (TB) för planerad bergtäkt på fastigheten Klinte Klintebys 1:5

-Bilaga A1 - Täktplan SMA Mineral AB Klintebys stenbrott

-Bilaga C - Behovsutredning – kalksten och brända produkter

-Bilaga E – Tillstånd Länsstyrelsen Gotland

-Bilaga F - Villkorssammanställning

Bilaga G - Sakägarförteckning

Pärm nr:2 – Miljökonsekvensbeskrivning

Tjänsteskrivelse 2019-01-30

Skickas till

mmd.nacka.avdelning4@dom.se